

Nr 22

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande för Sveriges del av vissa ändringar i konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen; given Stockholms slott den 29 december 1961.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Lange

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att riksdagen måtte för Sveriges del godkänna vissa ändringar i konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), som beslutats av sammanslutningens råd vid möte den 21 november 1961. Rådets beslut avser i första hand en snabbare tullavveckling inom sammanslutningen. En 20-procentig tullsänkning genomfördes den 1 juli 1960 och en ytterligare sänkning skedde den 1 juli 1961. I enlighet med nu föreliggande beslut skall den därpå följande tullsänkningen med 10 procent för Sveriges del genomföras redan den 1 mars 1962, i stället för den 1 juli 1963 som tidigare avsetts. Därutöver har rådet beslutat vidtaga vissa smärre ändringar i fråga om EFTA-konventionens gränsdragning mellan industrivaror och jordbruksvaror.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 december 1961.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HOLMQVIST.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

Frågan om Sveriges anslutning till konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen, EFTA, förelades riksdagen genom proposition nr 25 till 1960 års riksdag. Samtidigt härmed framlade Kungl. Maj:t, på föredragning av chefen för finansdepartementet, proposition (nr 32) med förslag till förordning angående rätt för Konungen att i vissa fall förordna om avvikelser från tulltaxan m. m. Sedan riksdagen bifallit de i nämnda propositioner framlagda förslagen (UU 2, Rskr. 140; BevU 30, Rskr. 150) har Kungl. Maj:t den 1 april 1960 ratificerat konventionen. Konventionen har därefter ratificerats jämväl av övriga signatärstater och trädde i kraft den 3 maj 1960. Den av riksdagen antagna förordningen har utfärdats den 13 maj 1960 (SFS nr 243).

EFTA-konventionen syftar främst till en avveckling av tullar och kvantitativa restriktioner mellan medlemsstaterna. Enligt konventionens bestämmelser skall medlemsstaterna successivt avveckla sina tullar och andra avgifter med motsvarande verkan på industrivaror, som importeras från annan stat inom frihandelsområdet och som har sitt ursprung inom detta. Med industrivaror förstås därvid alla varor utom sådana jordbruksvaror och fiskeprodukter som upptagits i bilagorna D och E till konventionen. Dessa senare omfattas icke av tullavvecklingen. Att märka är vidare att förpliktelsen att avveckla tullar icke avser fiskala tullar, varvid dock förefintliga protektionistiska element skall avvecklas.

Konventionens artikel 3 innehåller bestämmelser om en successiv avveckling av tullar och motsvarande avgifter mellan medlemsstaterna fram till den 1 januari 1970, då dessa handelshinder skall vara helt avskaffade. Enligt nämnda artikel kan EFTA:s råd när som helst — under förutsättning av enhällighet — fatta beslut om en snabbare avvecklingstakt. Avvecklingen inleddes den 1 juli 1960, då en första sänkning genomfördes med 20 procent av den tullsats, som gällde den 1 januari 1960 (bastullen). Enligt konventionens ursprungliga tidsschema skulle nästa sänkning med 10 procent av bastullarna ske den 1 januari 1962, men EFTA:s ministerråd beslöt

vid möte den 14—16 februari 1961 att denna reduktion skulle ske redan den 1 juli 1961. För Sveriges del genomfördes denna sänkning sedan riksdagens godkännande inhämtats (proposition nr 146 till 1961 års riksdag; UU 5; Rskr. 255). Enligt konventionens ursprungliga tidsschema skall tullarna ytterligare reduceras den 1 juli 1963 samt den 1 januari vartdera av åren 1965—1970, varje gång med 10 procent av bastullarna.

Vid EFTA:s ministerråds nyssnämnda möte i februari 1961 beslöt rådet att undersöka möjligheterna att påskynda avvecklingen av handelshindren mellan EFTA-länderna även i fortsättningen. På grundval av dessa undersökningar nåddes vid ett nytt möte den 21 november 1961 enighet om en ny tullsänkning. Ministerrådet beslöt därvid att nästa 10-procentiga reduktion av tullsatserna skall ske redan den 1 mars 1962 i stället för som tidigare avsetts den 1 juli 1963. Ändringen innebär i formellt hänseende att i konventionens artikel 3, punkt 2 a), tidpunkten den 1 juli 1963 ändras till den 1 mars 1962. För Sveriges del har detta beslut biträtts med förbehåll för riksdagens godkännande.

Enligt ministerrådets beslut gäller att Norge och Österrike har rätt att genomföra den avsedda tullsänkningen vid en senare tidpunkt, dock senast den 1 september 1962.

I samband med beslutet om snabbare tullavveckling enades man vidare om att Danmark — med hänsyn till de danska förhandlingarna med Europeiska ekonomiska gemenskapen, EEC — i fråga om vissa varor skulle kunna uppskjuta tillämpningen av beslutet. Detta gäller sådana industrivaror för vilka Danmark i förhandlingarna med EEC avser begära en långsammare takt i tullavvecklingen. Uppskivet skulle beröra ett varuumråde motsvarande mindre än 10 procent av Danmarks import från EFTA-länderna. Närmare detaljer kommer att offentliggöras av danska regeringen före slutet av februari 1962.

Enligt beslut av EFTA:s råd kommer EFTA-ländernas tullsänkningar att utsträckas att gälla även i förhållande till Finland. Frågan om en motsvarande sänkning av de finska tullarna är föremål för ytterligare överväganden i Finland. Slutligt avgörande i frågan väntas tidigast under loppet av februari 1962.

Portugal har enligt EFTA-konventionen medgivits en särställning såtillvida, som tullavvecklingen för de varuslag vilka är föremål för produktion i Portugal i allmänhet skall ske under en period av högst 20 år. För dessa produkter inleddes tullavvecklingen den 1 juli 1960 med en första sänkning med 20 procent av bastullarna. Nästa sänkning med 10 procent skall i enlighet med rådsbeslut av den 14—16 februari 1961 ske den 1 januari 1963 (enligt konventionens ursprungliga tidsschema först den 1 januari 1965). Nu föreliggande rådsbeslut medför ingen ändring av dessa bestämmelser. För de produkter som icke beröres av dessa särbestämmelser sker däremot tullavvecklingen i enlighet med det nu fattade beslutet.

I bilaga D till EFTA-konventionen angives de jordbruksvaror, för vilka konventionens bestämmelser om tullavveckling etc. icke skall gälla. Samti-

digst som EFTA:s ministerråd fattade beslut om en snabbare tullavveckling beslöt rådet att ändra den i bilagan intagna varuförteckningen. Genom detta beslut, som träder i kraft den 1 mars 1962, kommer pektin (ur tulltaxenr 13.03) och klövolja för tekniskt bruk (ur tulltaxenr 15.06) att avföras från förteckningen i bilaga D och kommer alltså att i fortsättningen behandlas som industrivaror.

Pektin beröres f. n. icke av den svenska jordbruksregleringen. Klövolja hänföres till de varor som omfattas av bestämmelserna om reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror m. m. Enligt jordbruksnämndens beslut är emellertid klövolja, som ej användes för matnyttigt ändamål, befriad från införselavgift och regleringsavgift.

Departementschefen

Avvecklingen av handelshindren mellan EFTA-länderna inleddes den 1 juli 1960, då en första tullsänkning med 20 procent av bastullarna genomfördes. En ytterligare sänkning med 10 procent följde den 1 juli 1961. Samtidigt har avvecklingen av de kvantitativa restriktionerna inletts. Verkningsarna av dessa åtgärder synes ha varit gynnsamma för handeln mellan medlemsländerna. En betydande ökning av samhandeln inom området har ägt rum sedan de första åtgärderna vidtogs den 1 juli 1960. Att detta inte beror enbart på de allmänna konjunkturförhållandena utan sannolikt även på tullavvecklingen, framgår av att den samtida ökningen av EFTA-ländernas totala handel varit avsevärt mindre. Under första halvåret 1961 steg sålunda samhandeln mellan EFTA-länderna med 11 procent jämfört med motsvarande period år 1960, medan EFTA-ländernas totala handel samtidigt ökade med knappt hälften så mycket eller med 5 procent. Även för Sveriges del har ett uppsving i handeln med EFTA-länderna skett under den tid samarbetet inom EFTA pågått. För kalenderåret 1961 beräknas importen från EFTA-länderna ha stigit med 7 procent jämfört med år 1960, medan den totala importen beräknas ha stigit med ca 2 procent. Samma år beräknas Sveriges export till EFTA-länderna ha stigit med 13 procent i jämförelse med år 1960, medan ökningen av totalexporten beräknas ha uppgått till 6 procent.

Det allmänna intrycket är att några väsentliga störningar till följd av genomförandet av konventionens bestämmelser icke synes ha inträffat inom medlemsstaternas näringsliv. För Sveriges del synes tullsänkningarna hittills ej ha medfört större olägenheter för vare sig produktion eller arbetsmarknad. Svensk export synes ha väl kunnat tillgodogöra sig de nya möjligheter som EFTA-marknaden erbjuder.

Mot denna bakgrund är det tillfredsställande att EFTA:s medlemsländer kunnat enas om att företaga en ytterligare tullsänkning med 10 procent redan den 1 mars 1962 (vissa länder dock senast den 1 september 1962) i stället för den 1 juli 1963 som tidigare avsetts. Det fattade beslutet måste anses på ett mycket verksamt sätt bidra till att stärka sammanhållningen mellan EFTA:s medlemsländer. Detta är särskilt värdefullt med tanke på de kommande förhandlingarna med Europeiska ekonomiska gemenskapen.

Samtidigt med beslutet om en snabbare tullavveckling har enighet uppnåtts om viss ändring av EFTA-konventionens gränsdragning mellan industrivaror och jordbruksvaror. Enligt denna ändring, som påyrkats framförallt av Danmark, kommer pektin och klövolja för tekniskt bruk att i fortsättningen behandlas som industrivaror. På svensk sida har man ansett sig kunna godtaga denna ändring.

Rådets nu föreliggande beslut har skett i form av ändringar av artikel 3 i EFTA-konventionen samt i bilaga D till samma konvention. För Sveriges del har beslutet biträtts med förbehåll för riksdagens godkännande. Dyligt godkännande av ändringarna bör därför nu inhämtas.

Genomförandet av beslutet för Sveriges del innebär att en sänkning av tullarna med ytterligare 10 procent skall genomföras den 1 mars 1962. Från och med nämnda dag skall sålunda för varor, som i tullhänseende är berättigade till områdesbehandling enligt EFTA-konventionen, tull utgå med ett belopp, som motsvarar 60 procent av den tullsats som gällde den 1 januari 1960 (bastullen). Något särskilt beslut av riksdagen torde icke erfordras i anledning härav utan erforderliga föreskrifter kan — därest riksdagen godkänner den överenskomna ändringen i själva konventionen — utfärdas med stöd av det bemyndigande som lämnats Kungl. Maj:t vid 1960 års riksdag. Motsvarande gäller även i fråga om de införselavgifter som uttages för varor, som faller inom jordbruks- och fiskeregleringens områden, men som enligt EFTA-konventionen utgör industrivaror.

Med återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte, med godkännande för egen del av EFTA-rådets beslut, föreslå 1962 års riksdag

att godkänna de ändringar i konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen som förut angivits.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

J. Thomas Stensson